

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

ÖZET : 1402 sayılı yasa'ya 2354 sayılı yasa ile eklenen ek-4.madde kapsamına giren kaçakçılık suçuna ait davanın Askeri Yargı yerinde görülmesi gerektiği hki

ESAS NO : 1984/109
KARAR NO : 1984/334

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Şükrü Baban ve arkadaşı

O L A Y : Hakkâri ili Yüksekova ilçesinde uyuşturucu madde ticaretinin yapıldığı istihbar edilmiş, bunun üzerine Van ve Hakkâri Emniyet Müdürlüğü Narkotik Büro Ekipleri ortak bir operasyona girişip ajan da kullanmak şüretiyle 27-6-1983 günü saat 1.30 sıralarında sanıklardan Halit Yavuz ve Abdullah Baltuk'u 10 torba halinde daralı olarak 10 kg.657 gr.gelen ve morfin olduğu belirlenen toz madde ile Yüksekova Kuruköy yolu üzerinde yakalamışlardır.

Hakkâri C.Savcılığı: 26-8-1983 günlü, Esas-1983/171 sayılı iddianame ile sanıkların teşekkül halinde uyuşturucu madde kaçakçılığı yapma suçunu işlediklerini ileri sürerek eylemlerine uyan TCK.nun 403/3.-4-5-6.ve 7.ve son.maddelerine göre cezalandırılmaları istemiyle haklarında kanu davası açmıştır.

Hakkâri Ağır Ceza Mahkemesi: 13-10-1983 gününde, 1983/125-71 sayı ile; sıkıyönetim komutanlığından alınan görüş uyarınca (Sıkıyönetim Komutanlığı Adli Müşaviri) atılı suçun, 1402 sayılı yasa'nın ek-4.maddesi gereğince sıkıyönetim askeri mahkemesinin görev alanına girdiği ve davada mahkemelerinin görevsiz bulunduğu,

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 4 Nolu Askeri Mahkemesi: 13-4-1984 gününde, 1983/179, 1984/61 sayı ile; atılı suçun, sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olmadığı, ele geçen uyuşturucunun net 3 kg.051 gramının saf morfin olduğunun belirlendiği, bu miktarın ise, devletin siyasi, mali, iktisadi, askeri ve idari güvenliğini bozacak nitelik ve boyutta olmadığı sonucuna varıldığı ve 2354 sayılı yasa'nın ek-4.maddesi kapsamı dışında kaldığı, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Askeri Yargıtay kararlarının bu yolda bulunduğu, davada mahkemelerinin görevsiz olduğu,

Gerekçeleri ile görevsizlik kararı vermişlerdir.

Böylece; her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı yasa'nın 14.maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş, dosya Askeri Savcılığın, 24-5-1984 günlü, 1983/3042 sayılı yazısı ile mahkememiz'e gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y.İsmet Ayer, Ali Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Necati Karakış, Ergun Argon ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı, 4-6-1984 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M.İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Önder Ayhan'ın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten

sonra gereği görüldüğü düşünülür.

Sanıklara atılı suç; Hakkâri ilini de kapsamına alarak tüm yurttaki 12-9-1980 günü ilân edilen sıkıyönetimden sonra 27-6-1983 tarihinde bu ile ilgili Yüksekova ilçesinde işlenmiştir.

Atılı suçun; sıkıyönetim ilânından sonra işlenmesi nedeni ile görevli yargı yerini belirlemede, 1402 sayılı yasa'nın 15.maddesinin gözönünde tutulması gerekir.

Anılan maddeye göre, sıkıyönetim ilânından sonra işlenen bir suç, sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin ve bu maddenin çeşitli bentlerinde sayılan suçlardan biri ise, bu suçlara ilişkin davaya bakma görevi sıkıyönetim askeri mahkemesine aittir.

Sanıkların cezalandırılması istenen TCK.nun 403.ve devamı maddelerindeki uyuşturucu madde kaçakçılığı suçları 1402 sayılı yasa'nın 15.maddesinin (f) bendinde yer alan kamunun selâmeti aleyhine işlenen suçlardandır.

Ancak suçun, anılan maddede yer alması yeterli olmayıp, maddenin uygulanmasının önkoşulu olan sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkinlik koşulunun da gerçekleşmesi gerekir.

Suçun, sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin olup olmadığına gelince; bu husus Anayasa'nın sıkıyönetim ilân ve nedenlerini gösteren maddesi ile sıkıyönetim ilân kararlarında yer alan nedenler ve elde olunan kanıtlar serbestçe değerlendirilmek suretiyle tesbit olunabilir.

İncelenen dosyada yer alan anlatım, belge ve bulgulardan, sanıkların bir şebeke oluşturarak uyuşturucu alıp sattıkları, satılmasına aracılık ettikleri ve bu amaçla bulundukları belirlenmekte ise de, bu suçun herhangi bir yasa dışı örgüte parasal olanak sağlamak amacı ile yaptıkları hususunda dosyada herhangi bir somut kanıt rastlanmamakta, aksine tamamen ticari kazanç sağlamak gayesi ile bu işle uğraştıkları kanaatine varılmaktadır.

Bu durumda, suçun sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkinliği saptanmadığından, 1402 sayılı yasa'nın 15.maddesinde öngörülen önkoşul gerçekleşmemekte, davada bu maddenin uygulama olanağı bulunmamaktadır.

Ancak sıkıyönetim ilânından sonra işlenen bir kaçakçılık suçu 1402 sayılı yasa'nın 15.maddesi kapsamına girmiyorsa, bu kez anılan yasa'ya 2354 sayılı yasa ile eklenen ek-4.madde kapsamına girip girmediğinin araştırılması gerekir.

Söz konusu ek-4.madde "Devletin; siyasi veya mali veya iktisadi veya askeri veya idari güvenliğini bozacak nitelikte kaçakçılık suçunu işleyenlerle, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren suçları işleyenlerin fiillerine iştirak halinde olmasa bile, bunlara her ne şekilde olursa olsun yardım ettiği anlaşılan kaçakçılık suçları sanıklarının kaçakçılık davalarına bakmak görevi kanunun 13.maddesindeki zaman kaydına bakılmaksızın sıkıyönetim askeri mahkemelerine aittir.

Kanunun 13.ve 15.maddeleri kapsamına giren kaçakçılık suçlarına ilişkin görev hükümleri saklıdır." hükmünü taşımaktadır.

Anılan maddenin konuluş amacı, gerekçesi ve madde metninin birlikte değerlendirilmesi sonucu şayet bir kaçakçılık suçu nitelik ve boyutları itibarıyla devletin iç ve

dış güvenliğini tehdit edecek dereceyi bulmuşsa, bu suçlara istisnai olarak sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılacak, aksi halde bu suçlara bakma görevi adli yargı yerlerine ait olacaktır.

Görevi saptarken; kaçakçılığın ek-4.maddede yazılı boyuta ulaşip ulaşmadığı hususu sadece uyuşturucunun miktarı ve maddi değerinin esas alınması ile değil, dava konusu eylemin icra edilmesinde öngörülen gaye ve kaçırılan eşyanın niteliği ve miktarının birlikte gözönüne alınmak suretiyle devletin siyasi, mali, iktisadi, askeri veya idari güvenliği yönünden doğurabileceği tehlike ve zararın boyutları değerlendirilerek tesbit edilmesi gerekir.

Dava konusu olayın tüm yönleri ele alınmadan, yalnızca suçun türü ve uyuşturucunun miktarı maddi değerinin esas alınması suretiyle kaçakçılığın ek-4.maddede yazılı boyuta ulaşip ulaşmadığı hususunun tesbiti doğru olmaz. Zira; suçun işlenme şekli, eylemin niteliği, suçtan zarar görene verilecek zararın ve yaratılan tehlikenin ağırlığı, kastın yoğunluğu, suçun ağırlığı, suçluların sosyal ve psikolojik durumları, mizaç ve memuriyetleri, ifa ettikleri görevin gerekleri, kaçırılan eşyanın miktarı değişiklik göstereceğinden genel olarak hiç bir suçun başka bir suça ve hiç bir suçlunun diğerine benzediği kabul edilemez. Bu bakımdan görevi saptarken kaçakçılığın ek-4.maddede belirtilen boyuta ulaşip ulaşmadığı hususu sadece miktar ve maddi değer ve suç türünün esas alınması suretiyle değil, yukarıda belirlenen ölçüler gözönünde bulundurularak ve sonuç olarak dava konusu olayın tüm yönleri değerlendirilerek sözü edilen ek-4.madde koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediği belirlenmelidir.

Dosyadaki belgelere göre, sanıklarda 10 torba içinde daralı 10 kg.600 gr.morfin elde edildiği, bunun net 3 kg.051 gr.saf morfine tekabül ettiği anlaşılmaktadır.

Dava konusu olaydaki morfin miktarının Türkiyede'ki değerinin yaklaşık 5.000.000 TL.tuttuğu gözönüne alındığında, bu parasal değer devletin mali veya iktisadi güvenliğini sarsacak nitelikte olmadığı açıktır.

Ancak uyuşturucu maddelerin günden güne artan bir hızla sosyal yaşamda büyük yıkıntılara yol açtığı, insanlık için iktisadi ve toplumsal tehlikeler doğurduğu, hususunda ise duraksamaya yer bulunmamaktadır. Bu nedenledir ki, bu maddeler ve türevleriyle savaş devletlerin kudret ve sınırlarını aşarak uluslararası bir sorun haline gelmiş ve bu konuda pek çok anlaşma yapılmış ve örgüt kurulmuştur.

Sanıklarda ele geçirilen ve net 3 kg.051 gr.gelen saf morfinin güçlü bir uyuşturucu olması, bu miktarın milyonlarca kişiyi zehirleyebilecek ve uyuşturucu müptelası haline getirecek boyutta bulunması olayın hiçte küçümsenecek bir boyutta olmadığını göstermektedir.

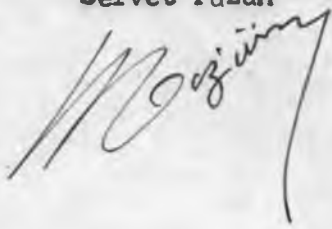
Açıklanan nedenlerle, sanıklar hakkında TCK.nun 403.maddesinin uygulanması istemiyle açılan kamu davasında, suçun işlenme şekli özellikle teşekkül vücuda getirerek İran'dan yurda sokulmak suretiyle işlenmesi, ele geçirilen uyuşturucu maddenin niteliği itibariyle halkın sağlığı yönünden doğuracağı zarar ve tehlikenin ağırlık ve vahameti, tetkik konusu kaçakçılık olayının ek-4.maddede yer alan ve halkın sağlığı ile sıkı sıkıya ilişkili olan, ayrıca bu toplumsal afetle savaşmak hususunda sıkı bir mü-

caadeleyi taahhüt eden ve bu amaçla yapılan uluslararası anlaşmalara katılan ülkemizin mali,iktisadi,ve özellikle idari ve siyasi güvenliğini tehdit edecek ve bozacak boyut ve nitelikte mütalâa edilmiştir.

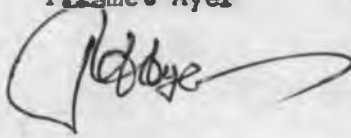
Bu durumda, 2354 sayılı yasa'nın ek-4.maddesindeki koşulların gerçekleşmesi karşısında davanın Askeri Yargı yerinde görülmesine ve Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 4 Nolu Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın,niteliğine göre Askeri Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine,bu nedenle,Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 4 Nolu Askeri Mahkemesi'nin 13-4-1984 günlü,Esas-1983/179,Karar-1984/61 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına,üyelerden Muammer Aksüt,Necati Karakış,Ergun Argon'un karşı oyları ve oyçokluğuyla,4-6-1984 gününde kesin olarak karar verildi.

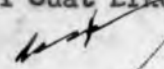
Başkan
Servet Tüzün

Üye
Y.İsmet Ayer

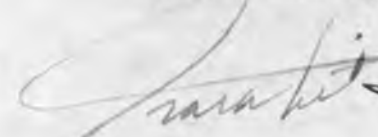
Üye
Ali Suat Erkoç

Üye
Mustafa Aksoy

Üye
Necati Karakış

Üye
Ergun Argon

Üye
Muammer Aksüt

Shu 7/16
S.Y.

Bu kararın
yayını uygular.
Başkan

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas No : 1984/109

Karar No : 1984/334

KARŞI OY YAZISI

Dava konusu olay Hakkâri İli Yüksekova İlçesi'nde uyuşturucu madde ticaretinin yapıldığının istihbar edilmesi üzerine girişilen operasyon sonucu, sanıkların net 3 Kg.051 gr. gelen ve değeri yaklaşık beş milyon TL. sına ulaşan morfin ile Yüksekova Kuruköy yolu üzerinde yakalanmalarından ibaret bulunmaktadır.

Keza mevcut delillerden, sanıkların yüklenen suçu herhangi yasadışı bir örgüte parasal olanak sağlamak amacıyla değil, bilakis ticari kazanç sağlama gayesiyle işledikleri tereddütsüz ortaya çıkmakta, dolayısıyla suç siyasal ve ideolojik bir nedene dayalı olmadığı cihetle sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine de ilişkin bulunmamakta ve 1402 sayılı Kanun'un 15. maddesinde öngörülen şartların mevcut olmadığı belirlenmektedir.

1402 sayılı Kanun'a 2354 sayılı Kanun ile oklenen Ek-4. maddenin gerekçesinde açıkça "..... kaçakçılık suçları ister kullanma veya tüketim veya ticari nitelikte olsun isterse teşekküllerce veya toplu şekilde işlenen mahiyet ve nitelikte olsun kural olarak bu suçlara yine adliye mahkemelerinde bakılacaktır. Büyük sayılara ulaşan çok sayıda ve değişik hükümleri içeren mevzuata dayanan ve ihtisasa ilişkin bulunan bu yeni davaların geniş çapta sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine alınması düşünülmemiştir. Ancak münferit veya teşekküllerce işlenmekle beraber devletin iç ve dış güvenliğini tehdit edecek derecedeki kaçakçılık suçlarına bakmak görevi bu Ek-4. madde ile sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine dahil edilerek..." demek suretiyle, istisnai olarak bir kaçakçılık suçu nitelik ve boyutları itibarıyla devletin iç ve dış güvenliğini tehdit edecek dereceyi bulmuşsa bu suçlara sıkıyönetim askeri mahkemesinde bakılmasının mümkün olabileceği açıklanmakta ve kaçakçılık suçlarına bakma görevinin kural olarak Adli Yargıya tâbi olduğu ortaya konmaktadır.

Sanıklarda ele geçen morfinin miktar ve değeri ile suçun işleniş şeklinin özellikleri nazara alındığında, Ek-4. maddede yer alan devletin siyasi, iktisadi, mali, idari ve askeri güvenliğini tehdit edecek, bozacak boyut ve nitelik taşımadığı hususları da tereddütsüz belirlenmiş bulunduğundan, mevcut delillerin belirlenen niteliklerine rağmen bu niteliklerle bağdaşmayacak tarzda yapılacak genişletici yorumun Tabii hâkim ilkesini zedeleyici ve geçici niteliği haiz sıkıyönetim mahkemelerinin kuruluş amacına aykırı sonuçları beraberinde getireceği ve netice olarak 2354 sayılı Kanun'un Ek-4. maddesindeki koşulların dava konusu olayda

Esas No : 1984/109

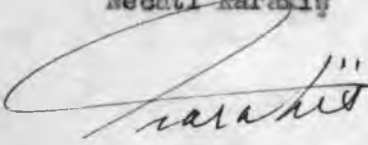
- 2 -

Karar No : 1984/334

gerçekleşmemiş bulunmuşu ve Adli Yargı yerinin görevli olduğu görüş ve kanaatine vardığımızdan çoğunluk görüşüne karşı bulunmaktayız.

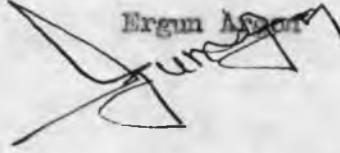
Üye

Necati Karakış

Üye

Ergun Aksoy

Üye

Muammer Aksit

t.ö.